

อ้อพร เพื่อกกล้วย 2554: ความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พฤกษศาสตร์) สาขาวิชาพฤกษศาสตร์ ภาควิชาพฤกษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรชัย เงินแสงสรวย, ปร.ด. 367 หน้า

ศึกษาความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง ตั้งแต่เดือนมกราคมถึง
ธันวาคม พ.ศ. 2550 สำรวจและเก็บตัวอย่างในภาคสนาม 6 เส้นทางสำรวจ ครอบคลุมสังคมพืช 5 ชนิด
ได้แก่ ทุ่งหญ้า ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรังผสมไม้สน และป่าดิบเขาต่ำ ความสูงจากระดับน้ำทะเล
500-950 เมตร พบ 3 วงศ์ย่อย 43 สกุล 79 ชนิด วงศ์ย่อยที่มีจำนวนชนิดมากที่สุด คือ Epidendroideae
69 ชนิด รองลงมาคือ Orchidoideae 9 ชนิด และ Apostasioideae 1 ชนิด สกุลที่มีจำนวนชนิดมากที่สุด
คือ *Dendrobium* 16 ชนิด ลักษณะวิสัยของกล้วยไม้ที่พบมากที่สุด คือ กล้วยไม้อิงอาศัย 53 ชนิด
รองลงมาคือ กล้วยไม้ดิน 21 ชนิด กล้วยไม้ที่เป็นทั้งกล้วยไม้อิงอาศัยและขึ้นบนหิน 3 ชนิด กล้วยไม้
ขึ้นบนหิน 1 ชนิด และกล้วยไม้กินซาก 1 ชนิด พบกล้วยไม้ที่จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก 3 ชนิด
ได้แก่ เอื้องน้ำตัน (*Calanthe cardioglossa* Schltr.) นางอ้ว (*Pecteilis susannae* (L.) Raf.) และเอื้อง
ผีเสื้อทอง (*Pennilabium struthio* Carr) สำรวจและศึกษาความหลากหลายของกล้วยไม้กับชนิดสังคม
พืชพบว่า กล้วยไม้ที่พบเฉพาะในป่าดิบแล้งพบมากที่สุด 58 ชนิด และกล้วยไม้ที่พบเฉพาะในป่าเต็งรัง
พบน้อยที่สุด 1 ชนิด ส่วนกล้วยไม้ที่พบในสังคมพืช 2 ชนิด ได้แก่ ป่าเต็งรังและป่าดิบแล้ง มี 4 ชนิด
ป่าดิบแล้งและป่าดิบเขาต่ำ มี 4 ชนิด ป่าดิบแล้งและป่าเต็งรังผสมไม้สน มี 3 ชนิด และทุ่งหญ้า และ
ป่าดิบแล้ง มี 1 ชนิด กล้วยไม้ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในพื้นที่ศึกษา มี 4 ชนิด ได้แก่ เอื้องผึ้ง
(*Dendrobium lindleyi* Steud.) เอื้องบายศรี (*Eria lasiopetala* (Willd.) Ormerod) ตานขโมย (*Apostasia*
wallichii R. Br.) และเอื้องกาบดอก (*Pholidota imbricata* Lindl.) ส่วนกล้วยไม้ที่มีจำนวนประชากร
น้อยมาก มี 9 ชนิด ได้แก่ เอื้องดอกมะเขือ (*Dendrobium hercoglossum* Rchb. f.) เอื้องสารภี (*Acampe*
rigida (Buch.-Ham. ex Sm.) P. F. Hunt) นางตายปากส้อม (*Peristylus lacertiferus* (Lindl.) J. J. Sm.)
ตะขาบแดง (*Thrixspermum acuminatissimum* (Blume) Rchb. f.) เอื้องใบกิ้ว (*Cleisostoma subulatum*
Blume) เอื้องผีเสื้อทอง (*Pennilabium struthio* Carr) เอื้องเสื้อเผว (*Pomatocalpa maculosum* (Lindl.)
J. J. Sm.) เอื้องปีกไก่ใหญ่ (*Agrostophyllum planicaule* (Wall. ex Lindl.) Rchb. f.) และแก่นตัวผู้ลุ่ม
(*Oberonia gammiei* King & Pantl.)